EXERCI-
TATIONES
ANAT-
OMICÆ

R.

BAYFIELD

1666

Exercitationes Anatomicæ,

IN

Varias Regiones Humani Corporis, Partium Structuram atque Usum ostendentes:

Recentium Medicorum, Chyrurgorum, necnon Pharmacopolarum, beneficio Divulgatæ.

à Roberto Bayfield, Medico.

I:C: sculp.

LONDINI, Typis Anno Dom, MDCLXVI.

3

ARISSIMO DOCTISSIMO-
QUE VIRO

BERTO GAWSELL

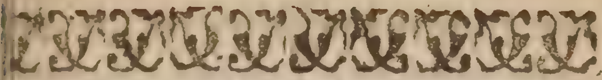
ARMIGERO,

&

Comitatu *Norff. Pacis Justi-*
ciario,

ROBERTUS BAYFIELD

riſſimus ſui Cognatus & hu-
llimus Servus, Sectionem
anc primam *de Exercitatio-*
nibus Anatomicis exhi-
bitam in grati animi te-
ſtimonium conſe-
cravit.

Lectori candido Salutem.

INter omnia eruditionis ingenuæ specimina, Candidissime Lector, laureolam medicina in hoc plane promeruit, quod cum reliquæ scientiæ bene esse tantummodo spectant, hæc & ipsum esse corporis humani intuetur. Artes liberales consulas, earumq; excellentiæ mensuram ab objectis accipias, quantò rem à corpore, immò verbum à re ipsa diminutam, tantò hanc illis omnibus subliminorem facilè judicabis. Nec Theoria tantùm delectat quantum praxis proficit: Cunctis ergò medicinæ laboribus præferenda est Anatomia, eò quod mirificum divinæ potentiæ sapientiæq; indicium in hominis structurâ exhibet, cui os sub-

lime dedit vultusq; erectos, & omnia sic artificiosè contexuit corporis lineamenta, ut quadratam supremi numinis exprimat effigiem, & majorem mundi machinam repræsentet; undè à Philosophis μικρόκοσμος *audiit quod omnia in se eminenter, quæ* Μακρόκοσμος *in se formaliter continet; at, omnis etiamq; praxeos basis sit ac fundamentum; Nullum enim Medicamen præstabile est absq; indiciis, quæ non solum à morbo, sed parte etiam affectâ deducuntur, secundum cujus naturam, temperamentum, situm unionem, sensumq; diversum singula applicantur & alterantur remedia. Adeò ut peritè medica… maléq;* ἀνατέμνειν *sint penitus* ἀλόγατ… *Admirandæ hujus Fabricæ observatio Phylosophorum primis stupendam creavit extasin, ejusq; contemplat… Medicos omnis ævi eximios solenn… ori anatomiæ studio devovit. Ab an… tiquis Coronam Galenus arripui…*

docti…

ctissimi cujus dissectionum libri laudis suæ æternum spectant: exhibent monumentum. Inter Neotericos (qui in præceptis artis hujusce regulandis, observationibus superaddendis, controversiisq; determinandis, ἔργον planè Herculeum navarunt) ad miraculum excelluere Columbus, Fallopius, Laurentius, Vesalius, & Piccolhomineus, *qui omnes in hâc provinciâ dextrè necnon indefessè laborârunt, judicii profunditatem phraseos elegantiæ sic attemperantes, ut unusquisque Æsculapii instar salutem à cælo secum attulisse videatur. Post quos omnes medicè loqui, nihil aliud est, quam post* Homerum *Iliadas scribere. Hi corpus medicinæ animatum efformarunt, nos eos sequentes, & eorum volumina in Epitomen contrahentes, Sceleton solum sumus exhibituri. Ipse ego cum diu observâssem, quantum tædii hâc in arte incipientibus*

pientibus (quorum causâ horis succ- cisivis scripsi) creârit librorum prolixitas, & quam intoxicat ani- mos opinionum diversitas compendi- hæc physica æque ac Theologica necess- saria judicavi, ut in ipso studiorum limine, observationum ideæ præsti- sint. Et rerum rudimenta eorum mentis Bibliotheca citiùs præsenta- ret. Totum maximâ perspicuitate ad Intellectus, brevitate, ad memo- riæ adjumentum, composui. Tritâ tutáque viâ cursum direxi, Novo hujus seculi Methodistas cum invent- tis suis, judicio suo stantes cadentes- vè relicturus. Figuras ut commune & inutiles censi omittendas, eò quo (Celso referente) partium positio, ma- nitudo, ordo, durities, mollities, lævi- tas processus, recessus, insertio, recep- tioq; iis accuratè distingui non possu- Anatomicas hasce exercitationes in tres divisi Sectiones, quarum prim- tantum sub conspectu, reliqua s-

nanu sunt, quæ (si gustus hic imperfectior mentibus ingenuis delectationem creet, vel Neophytos admodum edoceat, adeò ut reliquum optantes reddat) supremæ mediæque regionis partes eadem methodo prosequentes certò certiùs expectentur ab illo, qui universam exoptat Salutem.

INDEX

INDEX
Capitum in hac Sectione Contentorum.

XVII. 9

EXERCITATIONES ANATOMICÆ,

SEU

Sectio prima, de ſtructurâ atque uſu partium, ad ventrem inferiorem pertinentium.

CAPUT I.

De Diviſione Corporis humani in genere.

INter varias corporis Humani quæ circumferuntur diviſiones, iſta Galeni præcæteris præferenda eſt, quæ dividit corpus in caput, Thoracem, ventrem & Artus, qui ramorum inſtar, è trunco corporis accreſcunt. Patrem igitur iſtum anatomiæ nos præeuntem, liberrimè ſequemur, corpus quà ab eo diviſum in tres

Regiones seu ventriculos exposit[illegible]
Quod ad extremitates attinet, [illegible]
tempore tractare non intendimus.

Suprema Regio à vertice incipit[illegible]
in Claviculas desinit. Secunda [illegible]
Thorax, qui incipit à Claviculis & [illegible]
finit ad Cartilaginem ensiform[illegible]
Tertia est venter, qui incipit à Car[illegible]
lagine ensiformi, & in Os pubis term[illegible]
natur. In Suprema Regione contin[illegible]
tur organa animalia, id est, Ce[illegible]
brum, quod rationalis animæ est [illegible]
bitaculum, origo sensus & motus; [illegible]
media partes vitales, & ad respirat[illegible]
nem pertinentes; ut Cor, Pulmo[illegible]
arteriæ; In infimâ organa omnia [illegible]
turalia, concoctioni nutriminis, exp[illegible]
gationi excrementorum, procreat[illegible]
nique subministrantia.

Jam procedamus, & Anatomi[illegible]
rum more ab infimâ Regione in[illegible]
piamus.

C[illegible]

CAPUT II.

De Divisione ventris inferioris.

VEnter inferior qui Græcè γαστὴρ dicitur, in duas partes, Anteriorem & Posteriorem, dividitur. Anterior in tres Regiones distinguitur: superior Epigastrica, Media Umbilicalis, ultima Hypogastrica seu Abdomen nuncupatur.

Epigastrica Regio incipit à Cartilagine ensiformi, & ad umbilicum intra duos digitos descendit. Partes habet laterales quæ Hypochondria dicuntur; et mediam in quâ ventriculus & hepar continentur. In hypochondrio dextro maxima pars hepatis locatur; in sinistro lien & pars major ventriculi. Nonnulli partem superiorem hujus Regionis Scrobiculum Cordis, nuncuparunt.

Regio umbilicalis ab extremitate costarum notharum incipit, & ad os ilium tres digitos infra umbilicum terminatur. Tres etiam partes obtinet,

duas laterales quæ ab Aristotele λαγόνες; à laxitate nominantur; à Galeno κενεῶνες: In dextrâ Ren dexter cùm jejuni intestini colique portione & cæco omni; In sinistrâ Ren sinister cum coli parte & jejuni, locatur. Tertia, seu pars media omne jejunum fere continet.

Regio Hypogastrica incipit tres digitos infra umbilicum, & ad os pubis terminatur. In tres etiam partes, duas laterales & mediam, dividitur. Laterales quæ ad locum ubi Pili protuberare solent, sese extendunt, ilia dicuntur, quia ileon ibi partim continetur, vasa etiam seminaria in utroque sexu, vesica & Rectum intestinum, inter quæ duo ultima viscera in mulieribus Sedes uteri Sita est. Media seu pars Anterior Hypogastrium propriè vocatur, atque nomen est totius; sub hoc pubes est, cujus dextræ partes & sinistræ in femoris flexu ad pubem inguina dicuntur, ubi peritonæi est productio.

Pars posterior Regionis tertiæ

Infimæ, διάζωμα seu Cinctum vocatur, & vel eſt Superior, quæ lumbos conſtituit; vel inferior quæ nates. Incipit à coſtâ infimâ, & in extremitatem oſſis ſacri deſinit.

Præterea, venter inferior cum tribus ſuis Regionibus dividitur in partes continentes & contentas. Continentes ſunt communes, & propriæ. Communes numerantur quinque Cuticula, Cutis, Membrana Adipoſa, Membrana Carnoſa, & Membrana communis Muſculorum. Propriæ ſunt Muſculi ventris, in numero decem, Peritonæum & Omentum. Contentæ vel ad concoctionem, expulſionem, aut generationem pertinent.

CAPUT III.

De Cuticula.

INter partes Alvum conſtituentes, prima occurrit Cuticula, Græcis ἐπιδερμὶς, quòd ſupra cutem naſcitur; cujus inſtar cremoris eſt productio.

Pellicula hæc, eſt alba, tenuis, ſine

poris, denſa, & cute compactior, ut in humoribus qui veniunt à centro ad circumferentiam, apparet, & facilè cutim tranſeunt, ſed ibi ſunt detenti.

Senſûs eſt expers, omnino ſine ſanguine quia nec venam, arteriam nec nervum, recipit. Facilè deperditur attritu aut aqua fervente, & citò recuperatur, ubi cutis integra manet.

Cuticula generatur in miſtura ſanguinis cum ſemine, à quo oritur vapor oleoſus, quaſi ſpuma ſanguinis per internam cutis caliditatem, expulſus; ſed condenſatus à frigiditate humorum ſeroſorum in utero, extra verò frigiditate aëris, quæ magis condenſat. Duplex obſervatur ab Aquapendente: una poris cutis inſeparabiliter affixa, altera (quæ eſt tenuior) ſeparabilis ſine ullâ offenſione.

Nulla actio tribuitur Cuticulæ, ſed tantum uſus, ut poros ſuperveſtiat cutis, qui aliter perpetuè lachrymarent: ut ora vaſorum communium defendat: ut tranſpirationem ſpiritûs & caliditatem naturalem quæ fert diſſolutio-

ne

es prohibeat. Ut medium tactus ſit, ad temperandum ſenſum cutis exquiſitum; eamque venuſtam, politam atque æquabilem efficiat.

CAPUT IV.

De Cute.

SEcundum integumentum commune, eſt Cutis, quæ Grecè δέρμα dicitur. Generatur ex ſemine perfectè ſanguine mixto; ita tamen ut pars ſeminaria habeat victoriam, ex qua cutis ſpermatica judicatur.

Subſtantiam habet mediam (ab aliis membranis diverſam) inter carnem & nervos: non adeò cruentam ut caro, neque expertem ſanguinis ut nervus. Naturaliter eſt alba, aliquando tamen colorata ab humore prædominante, ſenſûs exquiſiti, & facilè extenſibilis; ubiq, immobilis (quia connexa eſt partibus ſubjectis) cute frontis excepta.

Tenuis eſt in facie, lateribus, pene, ſcroto, & plantis pedum; ſed in cervice, Dorſo, & cruribus denſior eſt.

Tenuissima est in labiis, volis manuum, & extremitatibus digitorum, quibus immediatè adhæret ad apprehensionem firmiorem & exquisitiorem.

Perforata est in variis locis. sunt autem ejus foramina alia conspicua, ut os, aures, nares, &c. alia inconspicua & insensibilia, ut pori, qui instar foraminum cribri concinni, innumerabiles sunt. Hisce partibus est via transpirationis, ut excrementa tertiæ concoctionis effluant; unde à nonnullis Emunctorium universale nuncupatur; Et ut pori conserventur aperti, natura unicuique pilum assignavit.

Cutis vasa communia accipit pro nutritione, vitâ & sensu. Venas habet duas à jugularibus, duas ab inguinibus id est, ab Epigastrica & mammaria duas ab axillaribus, & tot habet arterias: Nervorum numerum definitum non habet; sed duo majores sunt circa papillas. duo in volis manuum duoque in radicibus unguium.

Revera Cutis quæ immediatum instrumentum est tactus, communionem

habet

habet cum partibus præcipuis per innumeras venas, arterias, & nervos, quorum extremitates undique excipit.

Usus ejus est, totum habitum corporis vestiendi, Sedem partium internarum à frigore muniendi, excrementa tertiæ concoctionis excipiendi, Sordes, fuligines, & sudores expurgandi.

CAPUT V.
De Membrana Adiposa.

TErtium integumentum commune est Membrana Adiposa, quæ Græce πιμελὴ dicitur.

Corpus hoc similare oritur à sanguinis portione oleosa necnon aerea, syncera ac elaborata, roris instar ex venis capillaribus in cute terminantibus per virtutem caloris moderati, exstillante; & membranarum frigiditate nervorumque concrescente. Undè pernoscimus quod frigus vel calor lentior, est causa Adipis efficiens, qui potiùs excrementum quàm pars habendus est.

Adeps cum partibus præcipuis communicare non poteſt, quia non vere nutritur; ſed vitæ ſenſuſque eſt expers, ideoque venis, arteriis, & nervis caret, licet hæc tria vaſa per adipem diſtribuantur, ut ad cutim perveniant.

Tres ſunt venæ per hujus ventris pinguedinem diſſeminatæ. Prima à mammilari externa: Secunda ab epigaſtrica externa: Tertia à lumbaribus. Glandulas habet copioſiſſimas quæ excrementa in ſe recipiant, cum natura in habitum corporis, nociva ejicere poteſt.

Condenſata eſt exercitio vehementi, & calore immoderato, qui portionem ejus tenuiorem, abſumit; & denſiorem relinquit. Cerebrum, Cilia, Penis, & ſcrotum, pinguedinem non habent, nec infantes nuper nati.

Uſus Adipis eſt, humectare partes calidas & ſiccas, ut cor & renes, motum faciliorem reddere, Partes munire, Calorem nativum fovere, Spatia vacua inter muſculos, vaſa, & cutim (ornamenti cauſa) implere; vaſis qu

d cutim perveniunt lectum fore, alimentumque in inedia præbere.

CAPUT VI.
De Membrana Carnosa.

QUuartum integumentum commune est Membrana Carnosa, quæ Græce ὑμὴν σαρκώδης nuncupatur. Carnosa dicitur, quia in quibusdam locis circa frontem, ambitum colli, & aures) abit in carnem musculosam.

Substantia hæc nervea generatur ex semine, & sensum habet exquisitum, ita ut si ab acri humore vellicatur, rigorem & concussionem excitet, sicuti in febribus à bile. æqualis est magnitudine cuti, & figurâ similis, cui per venas, arterias, nervos, & fibras membraneas connectitur. Intexitur etiam pinguedine, ita tamen ut membranæ musculorum, per fibras tenuiores adhæreat. Parti anteriori colli, fronti, & musculo lato penitus affigitur, quod ab illis vix separari possit, ita ut in famelicis nil nisi membrana relinquatur.

Car-

Carnosior est versùs lumbos & dorsum cui firmissimè adhæret, & ideò à nonnullis inde oriri dicitur.

Usus ejus est, vasa cuti disseminata in cursu suo dirigere & roborare; musculos internos defendere; vaporis isto sanguinis oleosos & aereos qui serviunt generationi adipis continere, ac condensare, ne defluant; Pinguedinem præservare, ne à continuo musculorum motu liquescat; & vulneratam cutem consolidare, quæ sine carne accrescere non potest.

CAPUT VII.

De Membrana communi Musculorum.

DEtracto Panniculo carnoso, proximè sequitur communis musculorum ventris membrana, quintum commune corporis integumentum, quod (præter propriam cujusque musculi tunicam) omnes musculos complectitur.

Sita est inter panniculum carnosu

æ musculos; nam supra & infra fibris affixa est, quæ tenuitate & congruitate araneam præeunt. Maximè visibilis est si in Epigastrica Regione separare incipias circa oram spatiarum, & sic à vertebris ad sternum.

Pertenuis nervosaque est ejus substantia, pervalida tamen & ita firmè musculis affixa, ut facilè (nisi à perito sectore) develli non possit.

Coloris est albi, & à musculorum nervosis fibris originem habet. Nutritur, & sentit more aliarum partium communium, & frigidæ & siccæ est temperiei.

Usus est musculos vestire, & in unione sua naturali continere, (nam eos circumdat instar cinguli) ne in motu dissiliant & dehiscant; musculis sensum communicare, & ab aliis separare. Tantum de corporis communibus integumentis. Proximè sequuntur partes propriæ continentes: *viz.* decem musculi, Peritonæum & omentum.

C A-

CAPUT VIII.
De Musculis ventris inferioris.

POst partes communes continentes, proximè sequuntur decem musculi qui (secundum fibrarum suarum positionem) ventrem inferiorem contegunt: utrinque numerantur quinque: duo obliqui descendentes seu obliqui externi, duo obliqui ascendentes vel interni, duo pyramidales, duo recti, & duo transversi: omnes pariter figurâ, magnitudine, actione, vique, æquati: Ita mutuò compositi, quod obliquus ab uno latere descendens, cum diverso conjungatur, & sic de reliquis.

Musculi omnes alteri in quiete suâ sunt directi, sed in actione curvati. Hi ante actionem curvantur, & cum operantur, intùs flectunt, quâ cavitates inferiores facilè comprimunt.

Aliquando par unum, aliquando alterum elaborat: at cum omnia, tum æqualis est compressio, quæ cum dia-

phragmate

hragmate movente, expulſio excre-
nentorum, validæ expirationes, ſpiri-
us cohibitiones, & fætus expulſiones,
equuntur. Præterea uſus muſculorum
entris eſt, dum quieſcunt, contegere
c munire partes internas, & calorem
nternum fovere atque conſervare.

Quamvis Muſculi ventris diverſis partibus hæreant, à quibus dicuntur oriri, omnes tamen inſeruntur ad lineam candidam ventris, (ubi tendones muſculorum præcipuè obliquorum, ita conjuncti ſunt, ut unicum videantur conſtituere tendonem) & ad oſſa pubis. Linea alba inſervit connectere omnes muſculos ligamine communi ad uniendam dextram & ſiniſtram; nervoſa incipit à cartilagine enſiformi & ſic per umbilicum tranſiens (ſupra quem latior eſt ſecundum rectorem diſtantiam) ad commiſſuram pubis terminatur.

Præterea tendones muſculorum ad ventrem pertinentes perforati ſunt in inguine, ut detur tranſitus peritonæo, & duobus muſculis cremaſteribus, ad

ſuſpen-

ſuſpenſionem teſticulorum comparatis.

Jam pergamus ad particularem muſculorum ventris deſcriptionem.

Primum par Muſculorum quod in diſſectione occurrit, eſt externum, ſeu obliquè deſcendens (ita dictum à fibris, quæ à parte ſuperna ad infernam obliquè deſcendunt) quorum ſubſtantia eſt partim ſanguinea, partim ſpermatica, ſed portio carnoſa prædominat. Par hoc (quod illis infra conjungitur, per interpoſitionem ſubſtantiæ viſcoſæ glutinis inſtar) maximum & latiſſimum eſt, nam totum ventrem oblique tegit. Principia habet varia triangularia, ſeu pinnas, à ſextâ, ſeptimâ, octavâ, nonaque coſta, vel potiùs ex interſtitiis coſtarum, ortas; è quibus ſingulis pinnis ſinguli nervi porriguntur. Ab apicibus etiam tranſverſorum proceſſuum vertebrarum lumborum exoritur. Muſculi hi duo obliquè deſcendentes in ſerratum majorem digitatim, inſeruntur; Serrato etiam poſtico inferiori, & coſtis tribus infimis

con-

connectuntur. Partes eorum carnoſæ in extremitate oſſis ilium membraneæ & nerveæ in oſſe pubis & in lineâ albâ circa medium Abdominis, terminantur. In duobus locis ſunt perforati, primò ad umbilicum. ſecundo ad inguina, in viris, pro exitu ſeminalium; in mulieribus, duorum ligamentorum uteri rotundorum & nerveorum, quæ prope nympham deſinit. Peculiaris uſus eſt, cum oblique ſimul elaborant, partes ſupernas necnon laterales ventris utrinque comprimere.

Secundum par Muſculorum eſt oblique aſcendens, ſeu internum, quod cum fibris contrariis par prius interſecat. Mediam Abdominis portionem occupat, & figuram habet triquetram. Carnoſum oritur ab appendice oſſis ilii; membranoſum vero à ſpinis oſſis ſacri, & ſurſum aſcendens ilia tegit, uſque ad Cartilagines coſtarum quatuor inferiorum veniat, & ſic ad partem anteriorem alvi adductum, in lato nerveoque tendone deſinit; qui tendo ſupra umbilicum duplex apparet, ut

Ana-

Anatomici recentiores observarunt: unâ parte supra musculos rectos, alterâ parte infra: ut rectus quasi in vagina repositus sit, sed prope lineam albam reunitur, eidemque inseritur. In cartilagine etiam ensiformi, ad umbilicum & os pubis obvenit. Quatuor habet venas & arterias à muscula, quæ à lumbaribus oriuntur, & per regionem abdominis necnon peritonæi disseminantur. nervos etiam accipit à vertebris lumbarium, qui secundum transitus fibrarum inseruntur. Horum peculiaris usus est, cum obliquè simul elaborant, partes infimas necnon laterales ventris utrinque ad pubem comprimere.

Tertium par Rectorum est, ita dictum à fibris rectis, quæ secundum rectitudinem corporis decurrunt. Oritur secundum nervorum insertionem ab utroque latere cartilaginis ensiformis à sterno, cum lato & carnoso principio, & sic per longitudinem abdominis extensum, tendine in os pubis desinit, cui etiam inseritur. Varias habet inter-

ersectiones nervosas, quarum una semper est directè subter umbilico, quæ & aliquando tres supra; omnes ad roborandas fibras carnosas constituuntur, quæ aliàs per longitudinem frangi possint, & ad rectos obliquis ascendentibus & descendentibus musculis, connectendos. In interna rectorum superficie decurrit Epigastrica ascendens & mammaria cum ramo venæ cavæ, qui subter claviculas transit. Hi rami utrique cum suis arteriis, circa medium musculi coeunt; ubi paulatim supra umbilicum per anastomoses conjunguntur. Quæ anastomosis consensum magnum inter uterum & mammas, abdomen et nares efficit. Quatuor habet nervos, qui ab intercostalibus fluunt, at ab infimis vertebris sterni procedunt, & sic peritonæum perforantes, se rectorum intersectionibus aut distinctionibus inserunt. Usus rectorum est, ut partem inferiorem pectoris deorsum trahant, quod superna meliùs extendatur, ut in expirationibus magnis violentibus accidit;

dit; ut comprimant ventrem ad do ſum, expulſionemque excrementoru adjuvent.

Quartum par Pyramidalium eſt dictum à figurâ. Carnoſum oritur externo oſſe pubis, cui etiam ner porriguntur, & deſinit in medio Lin albæ, cum tendone rotundo et graci qui modò uſque ad umbilicum prod citur. Pyramidalium ſiniſter dext ſæpiſſimè brevior anguſtiorque app ret; quorum longiſſimus, quatuor d gitorum latitudinem raro exced Quanquam in nonnullis deficiant, præſertim dexter, caro tamen ſupe jecta ſupplet defectum. Uſus Pyr midalium eſt veſicam dum mingim leniter comprimere ad urinæ excr tionem, ideoque tendones ſuos int rectos immittunt (à quibus per fibr diſpares, et membranam peculiare diſtinguuntur) in eam peritonæi pa tem, quæ veſicam includit. In viole tis excretionibus cum cæteris elab rant; unde Succenturiati nuncupa tur.

Quin

Quintum par tranſverſorum eſt ſic dictum à fibris tranſverſis, quæ ſecundum latitudinem corporis excurrunt. Peritonæo ubique (niſi ad pubem) contumaciter adhæret, et figuram habet quadrangularem. Hi muſculi orti ab apophyſibus tranſverſis vertebrarum lumbarium et ab oſſibus ilii, ſub extremitatibus cartilaginum coſtarum notharum ſubtercluduntur, (ubi diaphragmati nectuntur, & fibras habent continuatas; adeò ut diaphragma pro excretione deorſùm trahant) et ſub recto muſculo per latam aponeuroſim ad lineam albam deſinunt. Horum peculiaris uſus eſt partes medias et laterales ventris, et colon præſertim comprimere.

CAPUT IX.

De Peritonæo.

POſt omnes Muſculos Abdominis, proximè ſequitur Peritonæum, quod tenuis eſt membrana araneæ inſtar, omnibus inferioris ventris partibus,

bus, circumtenſa. Superficies ejus externa fibroſa eſt, et nonnihil aſpera, ut firmius muſculis adhæreat: interna glabra et ſicut humore unctuoſo oblita, ne lenitatem inteſtinorum affendat.

Inter omnes corporis membranas hæc eſt ampliſſima, (nam totum ventrem inferiorem ſuccingit) & figuram habet ovalem. In viris craſſior eſt ab umbilico ad cartilaginem enſiformem, non ſolum ut ventriculus ſe melius extendat, ſed ut partium caliditatem præſervet, concoctionemque promoveat: In mulieribus verò craſſior ab umbilico ad pubem, ut in conceptione juxta molem & uteri amplitudinem dilitari poſſit.

Spermitica hæc ſubſtantia producit meſenterium; & omnibus ventris partibus, ſcilicet ventriculo, Hepati, Renibus, Inteſtinis, utero, &c. membranam contribuit. Pars ejus ſuperior diaphragmati arctiſſimè adnectitur (unde eo inflammato hypochondria ſurſùm convelluntur) inferior oſſi pubi-

bi-

pis & ilii, anterior lineæ albæ & transverſorum muſculorum tendinibus.

Externa etiam Peritonæi membrana lumborum vertebris firmè adhæret (ubi craſſior eſt & niſi fracta ſeparari non poteſt) ex quarum ligamentis, vel potiùs perioſteo, originem accipit: interna nullum habet cum vertebris nexum. Revera ubique eſt duplex, quia ex membranis duabus conſiſtit; quarum interna, brevior eſt externa, quia non comitatur externam uſque ad teſtes, ſed in Abdominis cavitatibus deſinit. Tanta eſt tunicarum ab umbilico ad pubem diſtantia, ut inter ſe veſicam comprehendant. Duplicatura ejus etiam omentum, meſenterium, & ligamentum hepatis veſtit.

Supra, tria habet foramina, unum ad dextram pro tranſitu venæ cavæ, alterum ad ſiniſtram, ut per eum œſophagus ſtomacho ſit unitus: Tertium pro tranſitu aortæ, venæ ſine pari & nervorum ſexti. Infra, circa anum, cervicem veſicæ & uteri, vaſaque; ad crura deſcendentia, perforatur; anterius in

fœtu

fætu, ubi umbilicus est, sed postea oc-
cluditur. Productiones etiam sunt du-
ob vasa spermatica descendentia ad
testes, quos externa peritonæi mem-
brana obvolvit, & propriam tunicam
constituit erythroidem.

Venas & arterias à vasis diaphrag-
maticis, mammariis & epigastricis; ali-
quando à seminalibus, accipit. Ramos
nervorum habet aliquos, sed parvulos,
ex iis musculorum ventris, à quibus
sensus peritonæo communicatur.

Usus est, ad excretionem promoven-
dam, ventriculum & intestina in parte
anteriori (prout supra à diaphragmate)
comprimendo; ad partes ventris infi-
mi vestiendas; ad vasa cursu suo robo-
randa; (gracilia enim inter membra-
nas hujus peritonæi duplicatas, sunt cu-
stodita) & ad omnes partes in sede sua
naturali, ne dissiliant, continendas.

CAPUT X.

De vasis Umbilicalibus.

VAsa Umbilicalia sic dicta quæ
umbilicum pertranseunt, sunt
quatuor

uatuor: Vena una, Arteriæ geminæ
urachus interjectus.

Vena umbilicalis (nutricula embry-
nis dicta, quia fœtus eâ totis mensi-
us enutritur) est omnium prima, immò
mnibus corporis partibus, quoad car-
osam suam substantiam perfectionis
udimentum: Et ante ulla viscera cum
rteriis umbilicalibus ex semine imme-
iatè conformatur. Hæc vena (cujus
odi sanguinis morationi inserviunt, ut
xquisitiorem pro nutritione fœtus
laborationem recipiat) à radicibus
ortæ originem habet in concavâ he-
atis, cujus fissuram penetrans, inter
uas peritonæi tunicas ad umbilicum
rogreditur.

Arteriæ geminæ ex iliacis prode-
nt, vel potius illic inseruntur, & vesi-
æ latera perreptantes, cum vena, ut
upra, feruntur. ὀμφαλὸς verò sive um-
ilicus (cujus summitas ἀκρομφάλιον pars
uperna ἐπομφάλιον, inferna ὑπομφάλιον,
utis circumiens γραῖα à rugis fortas-
e, quasi aniculam dicas) ab Aristotile
ζα γαστρὸς vocatur, quia vasis præ-

dictis, tanquam è fibris radicis, fætus nutrimentum à placentâ (tanquam ex terra) attrahit. Umbilicales arteriæ quibus fætus transpirat, sanguinem vitalem ad aortam deferunt, è quâ ad cor vitæ calorisq; fætus nativi præservandi causâ affluit.

Quartum vas (urachus dictum) à vesicæ fundo provenit, & inter geminas peritonæi tunicas ad umbilicum adit. Canalis est urinæ ad Amnion abducti oni ordinata. Varolius totam in vesic urinam usq; ad partum affirmat, undi infantes primò die tantopere mingunt.

Quatuor hæc vasa in umbilico occurrentia, post partum in Ligamenta de generant, ad hepar & vesicam (m moveantur) firmiter retinendum.

CAPUT XI.

De Omento.

POst Peritonæum sequitur Omentum quasi operimentum, Græcis ἐπίπλοον à supernatando dictum, qu intestinis veluti innatat. Consistit duabus membranis (quarum una sup alia

aliam incumbit) quas accipit à Peritonæo. Subtiles & leves ſunt, ne pondere gravent. Anterior exteriori membranæ ventriculi ad fundum, Cavæque lienis parti, alligatur. Poſterior colo inteſtino necnon duadeno adhæret: Hepati etiam veſicæque biliariæ cum fibris membraneis adnectitur.

Spermatica hæc ſubſtantia ob venarum multitudinem multum adipis habet, inter quem, glandulæ ſunt parvæ ſed plurimæ, quæ humidum fæculentum exugunt, itaque omentum Mappa ventris appellatur. Figura eſt Marſupii, quia gemina ubique & adeo disjuncta, præſertim in ea parte omenti quæ ſupra inteſtina expanditur, ut manus introduci queat.

Infra umbilicum ſe extendit, rarò ad os pubis, & tunc in mulieribus pinguioribus ſterilitatem frequenter parit, os uteri comprimendo. Venas ſolum accipit à vena porta; Arterias à cæliaco & meſenterico ramo, exiguoſque nervos à ramulo ſexti, ut non ſit omnino ſine ſenſu.

Usus est, ut Sustineat ramos venæ portæ, cæliacæque arteriæ, qui in ventriculum, lienem, duodenum intestinum & colon, transeunt; ut sordes lienis accipiat, sicut enim in Hydropicis plenum est aquis, sic in melancholia hypochondriaca lienisque passionibus sanguinis serosi necnon fæculenti receptaculum est; ut ventriculum, colon & duodenum Dorso connectat: hepar lienemq; simul copulet; ut vapores istos intra alvum (sicut in Reticulo volantes contineat; eosque in adipem convertat; quæ ad fundum ventriculi fovendum, pariterque ad intestina humectanda, Caloremque eorum naturalem alendum, inserviat.

CAPUT XII.

De Intestinis.

ORdine sectionis sequuntur intestina, quæ sunt corpora oblonga, rotunda, concava, varièque circumgyrata ne alimentum, ante absolutam chyli distributionem, statim elabatur: Græce ἔντερα dicuntur, quia in intimo co-

corporis parte ſunt collocata. Connectuntur per Meſenterium, quo & omenti interpoſitione dorſo renibuſq; colligantur, & ſic per oſſis ilii cavitates ſuſtinentur.

Conſiſtunt ex tribus tunicis. Exterior ſeu tunica communis immediatè eſt ex membranis meſenterii, quamvis mediatè à Peritonæo. Media eſt valida & fibris carnoſis plena, ad calorem, quo juvatur concoctio, meliùs adaugendum. Interior nervoſa ac rugoſa eſt, pariterque membraneâ cruſtâ inſtrata, ne meſeraicarum [lactearum] ora, quæ exſugunt partem chyli tenuiorem inſtar hirundinum, obſtruantur. Muco etiam pituitoſo eſt oblita, ac veluti loricata, ne contactu bilis tranſeuntis tunica lædatur.

Membrana interior fibras habet obliquas ad retinendum; media tranſverſas ad expellendum; exterior rectas ad contrahendum; & hæ (quæ ad tranſverſas roborandum dantur) pauciores ſunt in tenuibus, in Craſſis plures, præſertim in recto. Fibris eorum tranſ-

verfis quicquid continetur expellitur. Et motus hic periftalticus dicitur, quo fenfim per partes inteftina supernè deorfum contrahuntur.

Præterquam hæc media & interior tunica quæ propriæ nuncupantur, denfiores funt (præfertim in colo & Recto) Primum, ad facultatem expulfivam juvandam. Secundùm, ad inteftina in morbis aliquibus e. g. in dyfenteriis præfervanda. Utræque tamen tunicæ ventriculi funt molliores & tenuiores quia ibi dura & inconcocta, hic plerumque inftar pappæ mollia, recipienda funt.

Inteftina (Pyloro conjuncta & ufque ad anum continuata) pinguedine extrinfecus obducuntur, quæ calorem nativum focillat ac præfervat. Quoad longitudinem verò, fexies corpus excedunt in quo continentur. Venas habent à porta: arterias à cæliaca, nervofque à fexto pari.

Quanquam inteftina fint continuata & fine divifione; refpectu tamen membranarum variationem recipiunt: Ali-

quæ

quæ enim ſunt tenuia, quia tenues membranas habent. Et hæc ſunt tria; Duodenum, Jejunum & Ilion; quæ chylum perficiunt ac diſtribuunt. Aliquæ ſunt magna & craſſa, quia craſſis habent tunicas, & partem ſucci craſſiorem abſolvunt, pariterq; hæc ſunt tria; Cæcum, Colon, & Rectum Nunc de his omnibus ordine loquemur.

Primum tenue inteſtinum Duodenum dicitur, à Galeno ἔκφυσις, quaſi productio, ſcilicet ventriculi; ab Herophilo δωδεκαδάκτυλον, quod olim duodecim digitorum tranſverſorum longitudinem æquabat. Hodie verò in noſtris corpuſculis ultra quatuor ſe raro extendit. Incipit in dextro latere à Pyloro ſubter ventriculum, & ad circumvolutiones rectà deſcendit. Craſſius eſt reliquis tenuibus; ſed anguſtiori cavitate, ne Chyli tranſiſtus nimium feſtinet. Venam accipit brevem à trunco venæ portæ, quam inteſtinalem vocamus, arteriam à dextro cæliacæ ramo; & utræq; lineâ rectâ ſecundum inteſtini longitudi-

nem ad jejuni principium, deferuntur. Nullam habet meseraicam, sed fine infimo à vesica biliaria porum admittit, qui intestinum penetrans, inter duas membranas deorsum usq; ad ileon repit, ubi membranam interiorem perforans, excrementa humore bilioso, inficit, & expulsionem adjuvat: si verò bilis per meatum cholidocum fluens, exitu prohibita sit, resultat in ventriculum & vomitum efficit. Supra pancreas situm est ut intestinum humore lento humectet.

Secundum νῆστις jejunum dicitur quia in sectionibus sine Chylo reperitur. Vacuitatis causa triplex est prima, vicinitas hepatis Chylum exsugentis. Secunda, Magnitudo copiaque meseraicarum [lactearum] venarum. Tertia, liquiditas chyli transeuntis. Situs est ubi gyri primum observantur in dextro latere sub colo, & supra umbilicum; in qua regione totum jacet jejunum. Coloris est lividi, præsertim circa ejus principium, & duodecim palmos longitudine:

tudine, latitudine verò, digitulum (niſi inflatum) non, excedit. Terminatur in ileo, & in ortu ſuo porum habet Cholidocum.

Tertium dicitur ileon ἀπὸ τοῦ εἰλεῖσθαι, à circumvolvendo, quod plurimas habet circumvolutiones, ad moram chyli utiliorem. Oritur à jejuno ubi veræ meſeraicæ pauciores ſunt, & ſub renem dextrum tranſiens, ſurſum aſcendit verſus latus ſiniſtrum, & circumagens in cæco deſinit. Situm eſt ſubter umbilicum ad ilia & coxas utrinque: Et quanquam jejuno ſit continuatum & ſimilis ſubſtantiæ, tamen Chylo non ſic indiget, nec venis meſeraicis ita abundat. Inteſtinum hoc, in quo excrementa fiunt, viginti duo palmos longitudine propemodum, at unum tantummodo digitum latitudine, æquat. Ileon Sedes eſt iliacæ paſſionis (quæ excrementorum vomitum infert) & frequentiùs delabitur in ſcrotum, quod Herniam inteſtinalem producit.

Quartum inteſtinum Ordine,

& crassorum primum, dicitur Cæcum, propter usum, obscurum, quem habet in adultis, & quia uno tantùm orificio reperitur. Hoc perpusillum in hominibus, & ad finem ilei, colique initium, processus instar vermiformis, acuta fine, propendet. Adnectitur reni dextro, peritonæo mediante, sed à mesenterio liberum. Quatuor pollices longitudine, at unum latitudine æquat. Usus appendiculæ hujus membraneæ est, dum fætus in utero manet, ad recipienda ista excrementa liquida quæ pluribus mensibus colle-ctantur, igiturq; ab intestinorum numero excludenda non est. Sed postea cùm infans adolescit usus appendiculæ cessat, quoniam excrementa quantitate decrescentia, in cæcum non sunt adacta, adeo ut latitudine contracta sit & reliquis intestinis angustior.

Quintum intestinum ordine, & crassorum secundum dicitur colon, ἀπὸ τοῦ κολάζεσθαι, a torquendo, quòd in eo Sedes est colicæ passionis; vel à κωλύω retardo, quia transeuntem

rem

remoratur fæces. Principium hujus inteſtini, ab Antiquis Cæcum dicti, rotundum eſt inſtar Globi, peramplum & ullâ inteſtini parte capacius. Oritur circa os ilium dextrum, & reni ejuſdem lateris adhæret, inde ſub hepate ſurſum reflectens, interveniente omento, ventriculi fundo, lieni, reniq; ſiniſtro valdè, connectitur, unde facto flexu, in recti principio deſinit. Inteſtinum hoc ſupra tenuia tranſiens figurâ literæ Romanæ S non diſſimile plurimas habet Cellulas (ad meliorem fæcum elaborationem) & ſubſtantiâ cæteris carnoſius eſt. In ejus tranſitu ſub cavitate hepatis veſicam biliariam attingit, cui cum fibris membraneis nonnunquam nectitur, & per quam luteo colore, expulſionis cauſa, inficitur, qui à bilis tranſudantis parte tenuiori procedit. Ad coli initium reperitur valvula craſſa membranoſi inſtar circuli, quæ refluxum ſordium & clyſteris aſcenſum in ileum impedit. Valvula hæc ſurſum ſpectat, quia ex-

excrementa ex ileo in colon ascensu, non descensu, abducuntur. Vinculum habet proprium, quo cellularum ordo continetur. Et quia humore rorali pinguedinis mesenterii destituitur, natura fimbrias adiposas ad humectationem istius intestini sparsim circumjecit. Singulari etiam fruitur ligamento, quo superis, inferisq; partibus conjungitur. Colon palmas acto vel novem longitudine frequentiùs æquat, & latissimum necnon amplissimum est omnium, ita ut per magnitudinem ejus flatûs receptaculum fiat: qui hic & genitus & per aerem ab infra receptus est.

Ultimum intestinum ab extensionis modo Rectum vocatur. Unum palmum cum dimidio longum est, latum tres digitos, corpulentum, crassum ac carnosum, ut validius foret ad expulsionem fæcum, quæ in extremitate coli Rectiq; intestini obdurari solent. Principium ejus est in summo ossis sacri, inde deorsum transit ad extremitatem coccygis, cui peritona inter

interpoſitione, ſubter veſicam in viris, in mulieribus ſub utero, ſi ne è connectitur. Unde harum partium in utroque ſexu conſenſus.

Ad recti finem muſculus figitur orbiculatus, Sphincter dictus, vel ani conſtrictor, ab infimis oſſis ſacri partibus ortus, ano, carneis tranſverſiſque fibris late circumfuſus, ne excrementa involuntarie delabantur, quæ valdè continere, recti proprium eſt, donec irritatâ facultate expellenda ſint. Præterquam duo alii ſunt muſculi, lati ac membranoſi, qui ad extremum hujus inteſtini utroque latere deſcendunt, ab oſſium pubis ſacrique ligamentis exorti, qui ſupra ſphincterem inſerti, anum ſurſum retrahunt poſt excretionem (unde Levatores nominantur) & penis radicem, cui, in viro, in fæminâ verò vaginæ uteri, ſeſe conjungunt

Rectum duplices habet venas. Interna frequentius oritur à meſenterica ſiniſtra, quæ ramo ſplenico interdum conjungitur, unde hæmorrhoides

des internæ. Altera ab Hypogastrica ramo cavæ: Hinc externæ. Arteriæ etiam comitantes venas sunt duplices: prima, à mesenterica inferiore secunda, ab Hypogastrica. His quatuor nervuli, ab extremo spinalis medullæ derivati, sese conjungunt.

Usus omnium intestinorum est Chylum recipere, concoquere, distribuere, eumq; retinere, ne continua fiat ingestio & egestio; etiamq; excrementa tertiæ concoctionis exportare.

CAPUT XIII.

De Mesenterio.

SUb intestinis est mesenterium, cujus substantia est partim, adiposa partim spermatica. Μεσέντερον dicitur quoniam ἐν μέσῳ τῶν ἐντέρων locatur. Duplici constat membranâ densa & robusta, ad primam & tertiam lumborum vertebram à peritonæi tunica interiori, exorta. Figura ferè circularis est, & innumeras habet venas fibrarum instar ad arboris radicem; quæ adangescentes in portam tandem illabuntur.

Qu

Quo ad venas lacteas quæ per mesenterium dissеminantur, & in aliquem truncum communem reliquarum more non coeunt, videntur potiùs radicem & fundamentum habere in pancreate; & hinc & illinc dispergi. Vascula hæc vehunt Chylum ad hepar, & venæ meseraicæ revehunt sanguinem ad intestina nutrienda. Arteriæ etiam infinitæ à cæliaca propagatæ has venas comitantur, quæ per motum continuum intestina vitali spiritu reficiunt atq; à corruptione conservant His nervi plures sese jungunt, ab internorum plexu paris sexti, (qui membranæ instar se expandentes, arteriarum ramos caloris causa investiunt) lumborumq; medullâ. Hi nervi cum venis & arteriis in centrum mesenterii receptis, per ejus membranas ad intestina disperguntur.

Multis effarcitur glandulis, quarum major est in Centro; ubi vasa sunt collecta atq; distributio facta, ob firmitudinem & divisionem atq; ad compressionem illorum impediendam,

endam, quæ aliter distributionem Chyli ac sanguinis retardare possit: & sic atrophiam universalem efficit, ut quum Scirrhum patiuntur. Inter glandulas copia est adipis ad spacia implenda, & calorem naturalem fovendum.

Glandulosa hæc substantia, nutrix medicorum dicta, dividitur in μεσαραῖον, quod est ea portio mesenterii quæ tenuia intestina in medio ventris alligat: & μεσόκωλον, quod colon in dextro & sinistro latere connectit. Adnectitur etiam Recto, quod Appendicula mesenterii nuncupatur.

Usus ejus est, ut sit vinculum commune ad intestina lumborum vertebris annectanda; & ut roboret vasa quæ membranas mesenterii percurrunt.

CAPUT XIV.

De Pancreate.

PAncreas est corpus laxum ac glandulosum, ad attenuandum purgandumq; Chylum, eumq; jecori lienique

præ-

præparandum, antequam in sanguinem convertatur, utilissimum.

Nectitur primæ lumborum vertebræ per membranam omenti. Intestino duodeno arctè adhæret, tanquam ex eo magnam chyli portionem eliciat; sed adhæsio ejus lieni non ita firma est. Connectitur etiam cum membranis tenuibus lobo jecoris fundoq; ventriculi, subter quem mollis instar pulvinaris subjacet.

Chylum susceptum hepati subministrat, non per venas ullas à porta descendentes aut arterias, sed per venas lacteas, sic dictas à colore earum albicante, qui in sectione animantium tantummodo videndus est. Sunt longa & vascula rotunda, ex membrana tenui producta, à pancreate sursum ad jecur, circa locum ubi truncus venæ portæ descendit; deorsum verò ad intestina, minutissimis propaginibus dispersa.

Lactearum distributio (cujus origo haud aliunde quam à pancreate rectiùs deducitur) est diversa: e. g.

aliæ

aliæ ad Mesenterium progrediuntu
aliæ ad hepar, aliæq; ad truncum
væ derivantur. Hæ parvulas habe
valvulas quæ chyli suscepti ad intes
na regressum impediunt.

Singularis etiam in pancreate car
lis observanda est, nuperrimè inven
quæ longitudinem transiens, jejuno
meatûs cholidoci foramen inserit
Oculo magis intento speciem ve
repræsentat, & ad excrementa pa
creatis, vel lienis potiùs illuc defer
depurganda inservit; quâ igitur c
structâ pancreas tumescit.

Spongiosa hæc substantia gla
dulis est plena, ut omnes sangui
crudas portiones excipiat quas ome
tum & mesenterium continere n
possent; & quia officium lienis agi
sanguinem tingens eumq; pro he
te depurans, lienis vicarius nunc
patur. Tota quasi pinguedo in obe
videtur. In gracilibus rubicum
carniq; simillima, sed ad intra ca
dida chyloq; plena, ut in sectione
nimantis apparet; & si naturale

cco

conformationem ſervet, quatuor digitis latitudine adæquat. Interdum tamen ita turgida eſt ut comprimat duodenum & ibi liberum chyli deſcenſum impediat, ita ut vomitum efficiat. Aliquando etiam patitur ſcirrhum, qui vaſa comprimendo conſumptionem producit. Revera (cum meſenterio) plurium morborum Hoſpitium exiſtit. Sedes febrium intermittentium hypochondriacæq; melancholiæ, & quaſi Sentina in quam omnes mali humores deferuntur.

Uſus ejus eſt, ramos venæ portæ, & arteriæ cæliacæ, nervorumq; diviſiones à compreſſione fulcire ac munire: præſertim ramum ſplenicum, qui lienem ingreditur. Ventriculi etiam concoctionem juvare per vapores humidos, ut in balneo Mariæ.

CAPUT XV.

De Vena Porta.

VEna Porta oritur ex cava jecoris parte inter duas eminentias exiguas, ne à vertebris comprimatur. Hæc

vena

vena post cavam est maxima, figura calami instar, rotunda ac fistulosa, ex tunica propria, unaq; communi peritonæo componitur.

Literati hanc venam arbori assimilantes meseraicas cæterasq;infimi ventris radices, & truncum in jecore constituunt:ita ut radices per hepatis substantiam (sicuti à principio distributionis & radicationis) dispergantur.

Truncus indivisus emittit venulas duas à parte anteriori ad vesicam bilariam, quæ cysticæ gemellæ dicuntur, aliam verò venam ad ventriculum, idcoque gastrica dextra nuncupatur. Quo ad ramos, Superiores per cavam hepatis partem disseminantur. Inferiores oriuntur ad latus dextrum & sinistrum.

A latere dextro tres rami seu venæ procedunt. Prima, Gastroepiploica dextra, quæ ad fundum ventriculi & membranam omenti superiorem pertingit. Secunda, intestinalis, quæ ad medium duodeni jejunique intestinum transfertur. Tertia, mesenterica, quæ

in tres venas ſubdiviſa eſt: quarum duæ dextræ meſentericæ dicuntur, & in jejunum, ileon coliq; portionem abeunt. Altera meſenterica ſiniſtra, quæ cum ramis plurimis in mediam meſenterii partem diſpergitur & in iſtam coli regionem, quæ à dextro latere ventriculi ad rectum pertingit. Ex hac vena hæmorrhoidalis interna procedit, quæ quanquam unica ſit, plurimos habet ramos circa anum diſperſos.

Ex latere ſiniſtro Ramus ſplenicus ex oritur, & ab eo plurimæ propagines, alia ante, aliæ poſt ejus diviſionem:

Ante diviſionem venæ provenientes ſunt, primo Gaſtrica minor & ſiniſtra, quæ partem ventriculi poſteriorem aggreditur. Secundo Gaſtrica major, quæ ſubter ventriculum adoificium ejus ſuperius cum tribus reit ramis; quorum medius Coronarius ſtomachicus dicitur, quia os ventriculi circundat. Tertio epiploica dextra, quæ ad latus dextrum membranæ inferioris omenti, & ad colon cui necti-

nectitur, attinet, quarto Epiploica po[illegible]
tica, quæ cum duplici ramo in tun[illegible]
cam omenti inferiorem ubi colon fi[illegible]
um eſt, tranſit, quinto & ultimo Pa[illegible]
creæ ſequuntur venæ, quæ (tanqua[illegible]
capilli minores) pancreas ineunt.

Poſt diviſionem ex ramo ſupe[illegible]
ori oritur vena inſignis, vas bre[illegible]
communiter dicta, quæ fundum ve[illegible]
triculi ſiniſtro in latere penetra[illegible]
inter tunicas repit verſus orificium[illegible]
ubi ſuccum melancholicum ad app[illegible]
titum excitandum, ingurgitat. No[illegible]
nulli conjunctionem inter vas bre[illegible]
& phrenicam obſervârunt, quæ r[illegible]
mus eſt cavæ, ita ut hoc modo ſang[illegible]
in lienoſis per nares expurgari poſ[illegible]
A Ramo inferiori duæ venæ pro[illegible]
dunt, prima Epiploica ſiniſtra, q[illegible]
ad latus inferioris membranæ ome[illegible]
ti ſiniſtrum, tranſit. Secunda Gaſt[illegible]
epiploica ſiniſtra, quæ cum recta[illegible]
jungit, & ventriculi fundum obit.

Uſus eſt partes à Cava intactas [illegible]
trire, & ſanguinem ab hepate ad in[illegible]
ſtina deferre.

CAPU[illegible]

CAPUT XVI.

De Arteriis Abdominis.

AOrta à Ventriculo cordis sinistro originem accipiens partitur in truncum minorem cujus sedes superior, & majorem cujus inferior existit; ac ad extremitates descendit. Aliquibus ejus ramulis vena porta, aliis cava attenditur. Qui comitantur ramos venæ portæ, sunt tres: Cœliaca arteria, mesenterica superior & inferior.

Cœliaca (sic dicta quod plurimos ramos ad ventriculum mittat) oritur à parte anteriori aortæ ad spinam dorsi, & dividitur in ramum dextrum graciliorem; atque sinistrum ampliorem, uterq; quasi ab unico radice oriuntur, & sub ventriculi regione postica venæ portæ in pancreate annectuntur.

Dexter ad Hepatis cavum ascendit, & nonnihil progressus, ab altiori parte mittit Gastricam dextram, & Cysticas gemellas; Ab inferiori epiploicam & Gastroepiploicam dextram, etiamq;

etiamq; inteſtinalem, ad imitatione[m] venæ portæ; in quot enim ramos p[or]ta, in tot etiam arteria cæliaca, divid[i]tur: quæ tamen pulſum habet à cord[e] & motum ipſius aliarum arteriaru[m] more ſequitur.

Siniſter vel arteria ſplenica, p[er] pancreas ad lienem tranſit. D[e]xtr[a] major eſt, nè facilè obſtruatur; vit[a]les enim ſpiritus ad lienem defert, [e]tiamq; fæculentam ſanguinis parte[m] aortâ contentam in eum exgurgit[at]. Arteria hæc, venæ ſplenicæ (in cap[i]te præcedenti deſcriptæ) perpet[uò] conjungitur, & todidem ſortitur r[a]mis, in eodem modo poſitionis, ej[uſ]demq; appellationis, brevitatis igi[tur] cauſâ non repetemus.

Meſenterica ſuperior in ſuperna[m] meſenterii partem diſtribuitur, & a[r]terias meſeraicas in jejuno, ileo, co[li]que portione conficit.

Meſenterica inferior ſub latus [i]ſa[...] ſimum meſenterii excurrit, & præſe[r]tim in latus coli ſiniſtrum etiamq[ue] in Rectum diſpergitur, & cum ve[...]

Harum descendens arterias hæmorrhoidales constituit. Utræq; ab anteriori latere aortæ procedunt, superior infra cæliacam, inferior infra spermaticam.

Usus earum est, partibus calorem communicare, & motu suo vitalique spiritu mesenterium cum intestinis, à corruptione conservare.

CAPUT XVII.
De Ventriculo.

VEntriculus Græcè γαστὴρ, dictus, pars infimi ventris organica est, quæ cibum assumptum, dentiúmque molitione præparatum, in succum albicanti cremori similem convertit, quem chylum prisci nuncuparunt. Triplici constat membranâ, quæ extenditur cum cibus recipitur, contrahitur autem cum digeritur.

Exterior seu membrana communis quæ oritur à peritonæo, levis est, plana ac albicans, & ita firmè adhæret ut vix separari possit.

Media quæ originem accipit à pe-

ricranio, carnoſior eſt, ut calor[illegible] pluſculum poſſideat: Plures fibras ha[illegible] bet tranſverſas (& aliquot obliquas [illegible] quæ contractæ, quicquid in cavita[illegible] ventriculi continetur, per ſingultu[illegible] expellunt. Fibras etiam circulares a[illegible] cipit circa orificium ſuperius ad eu[illegible] claudendum, quá vaporum aſcenſ[illegible] in cerebrum impeditur, & concoct[illegible] acceleratur.

Interior tunica in quam vaſa te[illegible] minantur, nervoſa eſt, & origine[illegible] accipit ex membranis cerebri, q[illegible] nervos deſcendentes à tertia quarta[illegible] conjugatione ad os ejus comitantu[illegible] tunicæ œſophagi, & particularum o[illegible] nium in ore continuata eſt, (ut ni[illegible] ventriculo ingratum recipiatur) qu[illegible] á flavedine linguæ & oris amaritudi[illegible] apparet cùm ventriculus bile abun[illegible] Triplices habet fibras: rectas obliq[illegible] & tranſverſas; quæ attractioni, ret[illegible] tioni, & expulſioni inſerviunt. Ru[illegible] ſa eſt hæc tunica, ut melius dila[illegible] poſſit, Rugas verò habet ob curſ[illegible] carnoſam ac mucilaginoſam ſibi [illegible]

hæren[illegible]

hærentem, ut melius ab indigestis durioribus defendatur.

Ventriculus inter lienem, cavitatem hepatis, atq; [redacted] intestina sedem obtinet, ut vicinarum partium calore adjutus, cibi concoctionem melius absolvat. In latere sinistro diaphragma ferè tangit, nimis igitur repletus, motum diaphragmatis impedit, dyspnæamq; parit.

Propria ejus connectio est cum œsophago, & intestinis, per duo ejus orificia; cum cerebro per nervos; cum jecore & liene per venas; cum corde per arterias; & partibus omnibus naturalibus per membranam ejus communem.

Orificium superius quod stomachus dicitur, ad latus sinistrum tendit prope spinam, inferiori capacius est, ut cibos omnis generis melius recipiat. Sedes est appetitûs naturalis, & sensûs est exquisiti, quia duplici nervo stomachico coronatur. In nonnullis ob mærorem ita contractum est, ut nihil durum deglutire possint.

Orificium inferius quod nuncupatur Pylorus ad latus dextrum inclina: sub cavitate hepatis. Superiori angu stius, utraq; verò altitudine fui æqualia; ne liquida & solida aliment ante coctionem absolutam elabantu Hoc intra, circulum habet crassur instar musculi orbicularis, qui inter dum est Schirrus, & aperit clauditq impulsu naturæ, non voluntatis. S laxus fit anhelitum fœtidum à vapor bus intestinorum suæque cavitatis e ficit. Præter hæc duo orificia in ven triculo, observatur fundus sive pa inferior, carnosior, quia ibi coquit alimentum.

Instrumentum hoc chylification (si fuerit ritè conformatum) Sphær cam figuram oblongam refert, & con paratur tibiæ utriculari, præcipu quando cum duodeno & œsophag consideratur. Substantia nervosa e ac membranosa aptior in repletior ad extentionem & in vacuitate a constrictionem. In Gulosis & Heluc nibus per continuam repletionem t

nuic

nuior, & ſic corrugationi inapta, fit; Hinc ventriculi imbecillitas.

Hæc ſunt vaſa, ſex venæ à Porta: ſcilicet. Gaſtrica dextra, Gaſtroepiploica dextra, Gaſtrica minor, Gaſtrica major, unde coronaria ſtomachica, Gaſtroepiploica ſiniſtra, & vas breve. Hæ omnes vehunt ſanguinem ad ventriculum nutriendum.

Arterias omnes venas comitantes (Gaſtricá minori exceptâ) à cæliaca accipit nervos item à ſexto pari; duos ad orificium à recurrentibus, qui os ſuperius obeunt, ac ſi ex ſolis nervis compoſitum eſſet. Hinc ſenſus exquiſitus. A nervo ſiniſtro ramus ad Pylorum tranſit, ubi ſe diffuſus, ad cavitatem jecoris excurrit. duo alii ſunt qui ad fundum repunt. Alii ab iſtis ſunt qui lieni inſeruntur.

In nonnullis meatus eſt à Veſica bilari: qui bilem in ventriculum tranſfert. Hinc vomitiones iſtæ bilioſæ.

Uſus eſt cibum & potum recipere atq; in chylum convertere.

CAPUT XVIII.

De Hepate.

HEpar ſubſtantiâ ſibi propriâ co ſtat & meritò inter partes prin pales annumeratur, quia cordis ſecu da, poteſtas ejus invenitur. Sedes animæ vegetativæ venarum ſcaturig ſanguinis, ſpirituſq; naturalis officin

Situm eſt in hypocondrio dextr ſub nothis coſtis, oppletq; amplitu ne ſuâ totam illam cavitatem u ad cartilaginem enſiformem. Ali ſub diaphragmate digiti tranſv ſi diſtantiâ collocant, ne motum e impediat. Nectitur verò ſuper Septo tranſverſo, mucronatæq; pec ris cartilagini, per ligamentum v dum ac membranoſum. Poſter lumborum vertebris, peritonæi int ventu, inferius abdomini per ligam tum umbilicale cohæret.

Pars ejus ſuperior plana eſt diaphragmati cedat, pars verò ir rior cava eſt & inæquabilis, ut m lius foveat ventriculum, locum

veſ

veſicæ bilariæ idoneum conſtituat.

Magnitudo jecoris in homine (quæ digitorum longitudine dignoſcitur) vaſta, figuraque propemodum rotunda. Subſtantia eſt inſtar ſanguinis concreti, rubra & mollis, membranâ tenui à peritonæo obducta, inter quam & parenchyma puſtulæ interdum oriuntur.

*I*nſtrumentum hoc ſanguificationis (quod Sedes amoris dicitur) fiſſurâ ſingulari venam umbilicalem emittit, quæ in adultis in ligamentum obduratur.

Pars maxima radicum venæ portæ (quæ nigro colore ſuo) in concavâ hepatis, ſed major pars radicum cavæ (quæ albedine ſuâ dignoſcitur) in convexâ, diſſeminatur, omnes verò per anaſtomoſim commiſcentur, quæ plantarum inſitioni quàm maximè repræſentat, quamvis aliquando cavæ radices extremitates ſuas in medio radicum portæ inſigant, qua ſanguis è radicibus portæ in cavam excurrit, adeò ut hæ radices plexum venarum

mirabilem, ob absolutam sangui[illegible] & confectionem & perfectionem,c[illegible] stituant. Insignis etiam est anas[illegible] mosis,quæ utrisq; truncis est tanqu[illegible] communis transitus. Harum venar[illegible] anastomoses vel conjunctiones di[illegible] gentiùs notandæ sunt, quia per [illegible] transit materia peccans, quandò p[illegible] gationibus habitum corporis evacu[illegible] mus.

Præterea notantur *S*urculi meat[illegible] cholidoci inter radices portæ dispe[illegible] atque Ramuli venarum lactear[illegible] qui juxta truncum portæ, cavam h[illegible] patis regionem subeunt. Paucæ eti[illegible] arteriæ à cœliaco ramo dextro ve[illegible] comitantur. Denique duo nerv[illegible] unum à stomachico,alterum à cost[illegible] per membranam ejus (non per s[illegible] stantiam) distribuuntur.

Totus fons sanguinis elaboratur [illegible] hepate, sed unica pars cæteris imp[illegible] fectior, per venam portam partib[illegible] nutritioni corporis servientibus [illegible] stribuitur, pars altera venâ c[illegible] transvecta, corde perficitur, ex [illegible]

c[illegible]

conficitur arteriosus, qui in omnes partes dispergitur, deinde in venas ... an mittitur, ut motu circulari ad cor redeat, & fluxu suo motum ejus perpetuum tueatur. Revera sanguis hic arteriosus non solùm circulatione generali per canales majores venæ cavæ & aortæ, sed etiam particulari, quæ fit à dextro cordis ventriculo per medios pulmones, ut sanguis ad sinistrum cordis ventriculum perveniat.

Usus hepatis est affusâ suâ substantiâ (quæ parenchyma dicitur) vasa separare, ne coalescant, ea sustinere & suffulcire, caloreq; etiam suo fovere. Duas habet actiones, unam communem chylum in sanguinem convertendi, alteram peculiarem, sibimet alimentum suppeditandi.

CAPUT XIX.
De Vesica Biliaria.

VEsica biliaria *κύστις χοληδόχ@* Græce dicta, est pars dissimilaris,

oblonga, subrotunda, pyri figuram hibens, & concava ad recipiendum ii osum sanguinis succum, eumque opportunum tempus evacuationis, tinendum

Situm habet in cava hepatis pa cui firmè unitur; latus dextrum v triculi coliq; tangit, & sæpe per tra dationem eis tincturam addit; perpetuæ istæ ventriculi adustione

Substantia est membranea, ut dil tioni adaptetur. Duas habet tuni unam externam à peritonæo, quâ p ejus superior mediaq; Hepati conj gitur, alteram internam, quæ sibi p pria, crassior est ac firmior, motus borisq; gratiâ, omni fibrarum ge accommodata. Mucosâ etiam cr adversus contenti humoris acrim am defenditur, ita ut non amare nec bili violetur.

Meatus habet in jecore privatos ter radices cavæ & portæ diffusos, quibus bilem attrahit. Canalis e Cystica dicta àcollo transit, cum val lis ad impediendum bilis refle

quæ in poro Cholidocho desinit, cujus angustiâ crassiora vesiculæ excrementa calculos, aliquando rotundos, quandoque angulares, non nunquam mori colorem figuramq; æmulantes, quamvis non admodum duros, ingenerant.

Porus Cholidochus Hepaticus dictus (quo crassior bilis rectâ delabitur) vesicæ canali paulò amplior est, & ad duodeni extremum jejunive initium inter duas istius intestini tunicas, inseritur. Si porus hic magnitudine excedit, Cholericos effluxus, doloresq magnos efficit: quibus, qui laborant, πικρόχολοι κατω nuncupantur. Reperitur etiam aliquando meatus tertius ad fundum ventriculi (Pyloro paululum supereminens) in quem bilem effundit, quo laborantes, πικρόχολοι ανω dicuntur, quia vomitione semper inquietantur.

Venas accipit à portâ, arterias exiles à cæliacâ dextrâ, singularem etiam nervulum à sexti paris exili propagine, jecoris tunicam transeunte, vix conspicuum.

Usus

Usus est bilem recipere, retinere, ab hepate expellere.

CAPUT XX.

De Trunco venæ Cavæ Descendente.

VEna Cava (cujus rami in Hep disperguntur) amplissima est Cor poris vena & omnium aliarum mat quæ à portâ non proveniunt.

Truncus hic venæ cavæ ab osse sa usque ad jugulum sine interrupti extenditur: Nihilominus (Doctri gratia) in superiorem & inferior truncum dividitur.

Superior diaphragma penetrans sumque ascendens ramos per plurin in omnes partes superiores distribu de quo (Deo favente) postea loq mur.

Inferior seu descendens superi angustior est, quia partes supernæ piosiori sanguine indigent. Hic ex patis gibba seu convexa parte pro ens, deorsumque flectens, cum ar riis procurrit, & in ejus transitu q tuor venas ad utrumque latus sæpe mittit.

Pri

L

Prima Adiposa sinistra dicitur, quæ varios ramos glandulæ, & externæ renis tunicæ distribuit. Adiposa dextra à trunco rariùs ab emulgente sæpiùs procedit.

Secunda est Emulgens sic dicta ab officio. Quia etiam reni inseritur, Renalis nuncupatur. Maxima est quæ à trunco provenit, densa ac brevis cum obliquo descensu, in exortu nunc gemina, nunc triplex, magnitudine pares. ad insertionem reni aliquando in quinque ramos dividitur, qui Anchoris in Cavitate renis affixis, comparantur. Emulgentes origine sua raro directè opponuntur; sinistra enim altior est dextra, eaque ob ortum venæ spermaticæ, amplior. Usus earum est, serosam humiditatem à sanguine exugere atque attrahere eamque derivare, quâ partem sanguinis ipsius ad renes nutriendos, exportant, & ad humiditatum illarum refluxum in Cavam, impediendum, natura valvulas locavit, sicuti in venis lienis reperitur.

Tertia Spermatica seu seminalis dicitur,

citur,cujus dextra à trunco cavæ,sini-
ſtra verò ab emulgente procedit.

Quarta Lumbaris eſt. Duæ au-
tres ſunt hujuſmodi, quæ ab infim
parte trunci prodeuntes, foramin
nervorum inter quatuor lumboru
vertebras ingrediuntur, & ſic utri
qúe ſpinalis medullæ ad cerebrum aſ-
cendunt.

Cum Truncus pervenit ad faſtigiu
oſſis ſacri, dividitur in duos canale
qui à ſitu, iliaci dicuntur. Ab his u-
trinque ad ipſam diviſionem duæ v
næ producuntur.

Prima dicitur Muſcula ſuperior, qu
muſculos lumborum abdominis & p
ritonæum pertranſit.

Secunda dicitur Sacra, quæ ad nu-
tritionem medullæ oſſis ſacri excu
rit.

Poſtea canalis iliacus utrinque i
progreſſu in ramum interiorem & ex-
teriorem deſcendit.

Ab interiori Muſcula media proc
dit, quæ ad Muſculos femoris,& part
proximas tranſit. Item Hypogaſtric

quæ ad recti muſculos adit, & Hemorrhoidales externas conſtituit, & Altera hujus rami pars ad veſicam & penem repit, etiamque ad collum uteri.

Ab exteriori, primo Epigaſtrica provenit, quæ peritonæum ac muſculos abdominis aggreditur, & ſubter recto cum mammaria conjungitur. Secundo Pudenda quæ os pubis ad ſcrotum cutemq; penis tranſgreditur. In fœminis, ad locum modeſtiæ ac partes vicinas; & hâc ſanguis ad mammas refluit. Tertio, Muſcula inferior, quæ in Muſculos & cutem coxendicis diſſeminatur. Poſtea ejus rami crurales nuncupantur.

CAPUT XXI.

De Trunco Aortæ Deſcendente.

TRunci aortæ deſcendentis progreſſus (ex quo omnes partes inferiores vitales ſpiritus à corde procedentes recipiunt) cavæ ſimilitudinem præ ſe fert. Poſtquam enim cæliacam arteriam, meſentericam ſuperiorem, mox emulgentem, Spermaticam, Meſentericam, in-

inferiorem, Lumbares (ex q ibus du arteriæ venas duas ad cerebrum com tantur) musculam item superiorem, Sacram, produxit.

Dividitur in duos canales, q orum interior emittit musculam inferiorem & Hypogastricam quæ æqualem veni passum observat: Exterior Epigastri cam atque pudendam, Quod super e ad crura descendit & arterias crurales constituit. Paucæ quidem venæ ni immediatè subter cutem excurrentes arteriis destituuntur.

Truncus Aortæ, lateri sinistro cav subjacens, ex membranâ venæ crassiti em sexies excedente conficitur, cum reliquis igitur minoribus arteriis e dilatatione aneurisma non admittit. Venis etiam albior est atque vierior nec sanguine tam abundat, ut motu se aptiorem præstet. Et hæc de Trunco Aortæ Cavam comitantis descendentem sufficiant.

CAPU

CAPUT XXII.
De Liene.

Lien ſive σπλὴν eſt pars infimi ventris organica, in hypochondrio ſiniſtro locata, rara, arterioſa, ac inſtar ſpongiæ laxa, ut ſuccos craſſos ex hepate melius excipiat.

Nectitur parte convexâ ſepto tranſverſo, coſtiſque nothis, & reni ſiniſtro, Concava autem, omento, ventriculo, & pancreati, mediantibus vaſis, communibuſque membranis conjungitur.

Quoad magnitudinem variat. Creſcit enim & minuitur ex abundantia, vel defectu humorum qui ibi colliguntur. Neque perpetuè reperitur ejuſdem coloris. In fœtu enim rubens eſt ut hepar; in adultis obſcurus atque infuſcus, qui a non ſubtili, ſed atro ſanguine nutritur. In Lienoſis verò varios colores induit juxta humorem dominantem, Lividum, Cinereum, &c.

Tunicam accipit tenuem & ſimplicem, ex membranâ, omenti immediate exortam, quæ παρέγχυμα ejus undi-

que

que complectitur etiamq; tuetur, & ...
Senescentibus Cartilaginis instar, ...
induratur. Figuram habet oblong...
linguæ similem in brutis; sed in ho...
ne plantam pedis humani potiùs ...
præsentat.

Receptaculum hoc sanguinis fœ... lenti carnosam quidem habet subst... tiam, jecoris tamen parenchymate ... nino laxiorem. Quod latum supra ... put est. Cauda ejus, quæ infra exi... angusta. Interiore facie sinuosum ... ut ventriculo cedat, & concoction... adjuvet. Gibbosum vero ad costas, q... bus membraneis fibris connectitur; ...

Venas habet à ramo splenico v... portæ, quæ capillorum tenuitatem ... quant; hæ ad concavam splenis ter... nantur, ita ut nihilo magis, quam ... bris crasso sanguine obductis, assi... letur. Nothum hoc jecur per ram... splenicum (qui cavitatem ejus pe... trat) partem chymi crassiorem rec... ut sanguinem conficiat partibus, q... bus splenica ramos subministrat: q... niam verò pars aliqua succi tam cr...

eſt ut liene attenuari non poſſit, natura igitur duo vaſa receptionis conſtituit, unum ſupra, quod vas breve, alterum infra quod vena hæmorrhoidalis interna dicitur. At humor hic per arterias aliquando purgatus eſt, non ſolum ad inteſtina, ubi excrementa inficit, ſed etiam ad renes per emulgentes: Hincin affectibus ſplenis urinæ ſæpe nigræ.

Arterias pariter obtinet eaſq; inſignes à ramo cæliaco ſiniſtro non tantum ad vitam, ſed etiam motu earum perpetuo bonum corporis lienis ſtatum conſervandum, ventilando, fovendo, atq; calorem ejus naturalem ſucco fæculento penè oppreſſum, reficiendo. Deniq; fruitur nervulis à ſexti paris ramo coſtali ſiniſtro, magis per tunicam quàm ſubſtantiam diſperſis.

Uſus ejus eſt, ut Receptaculum parti ſanguinis craſſiori ſit, confectæ & ſegregatæ in hepate, ut ſanguis utrinq; depuratus, ad nutriendum corpus præſertim partes principales purior tranſeat.

CAPUT

CAPUT XXIII.

De Renibus.

RENes à Grecis νεφροὶ dicti, ii membra organica ad urinam sanguine secernendam dicata. Siti sub jecore & liene, in cavo inter no costas & coxam, ubi spinæ lumbo musculis, inter duas peritonæi m branas, ad latera cavæ & aortæ, cumbunt.

Dexter ob magnitudinem jec sinistro inferior est, uterq; vero diante membrana externa diaphr mati lumbisq; annectitur. Ren de cæco intestino, quandoq; etiam h ti, sinister colo, lieniq; conjūgi Per emulgentia etiam vasa cavæ & ortæ, per ureteres vesicæ, per venas terias, ac nervos, hepati, cordi, & rebro, renes connectuntur. Hinc sionum ista diversitas.

Effigie Phaseolum vel Asari foli exprimunt; exterius curvi, inte inæqualiter cavi, ut vasa melius pi

ant. Eorum magnitudo seri evacu-
i mensuræ respondet, quatuor vel
inq; digitis transversis, longitudo,
itudo tribus, crassities duobus æ-
at, ex dextro sinister plerumq; mi-
r ac brevior reperitur.
ubstantiam habent carnosam, den-
m ac solidam ne assiduâ copiosioris
midi accessione, laxiores, debilio-
q; reddantur, ubi vero vasa emul-
tia sese extendunt, magis laxa ac
equalis Videtur. Superficies externa
(instar hepatis) plana, at insanis
modum obscura, in ægrotis varie
orata.
ræterea incumbit utrinq;, Corpus
andulosum, quod aliqui glandulam
alem, alii Renem succenturiatum,
atræ bilis capsulam volunt. Re-
dantes hæ renum particulæ, tenui
cinguntur tunica, & omnis generis
is accommodantur. Venas & arte-
s ab emulgente, rene, cava, (preser-
dextra, quæ ab ipso trunco, venam
iorem, sed ampliorem sæpius reci-
) adiposa, aliquando ab omnibus
hisce

hisce partibus obtinent, nervos eti
ab iisdem qui renibus communicant
magnitudine aliquando inæquales, m
cem tamen in ætate provecta vomic
grandiusculam sæpissimè præsenta
Longitudo digitis duobus, latitudo,
nico mensuratur. Locantur sub di
phragmate (cui aliquoties arctissi
adhærent(supra membranam adipos
ita ut dextra cavæ conjungatur, si
stra verò paulò sub ventriculo cons
ciatur, quarum usus non est plenè co
nitus atræ vero bilis ab hepate & lie
prodeuntis partem contrahere, vul
creduntur, quæ coaguli instar ser
sanguine separationem promoveat
nervorum plexuum divisiones con
mare, qui (cum arteriis) ad renis tu
cam & substantiam excurrunt.

Membranæ quibus circundantur
nes duæ sunt; externa, quæ (cum
ternâ) originem habet à peritonæo,
terna vero (tanquam bursâ) eos inv
vit, unde renum fascia nomina
Hæc iis non arctiùs adhæret, sed
cilè separatur, venam recipit ad i
sta

um, et aliquando ramum ab emul-
ente. Multâ adipe ex superfluo val-
orum alimento confectâ perfunditur,
uæ calorem renum naturalem præ-
rvare, seri acrimoniam remittere, &
ulvinaris instar eos relevare, inser-
t. *Interna* vero ac propria mem-
rana pertenuis est, sine pinguedine,
: iis fortius coalescit, ita ut carnem
orum compactiorem reddat.

Carunculas vero papillares dictas
enes obtinent. Conficiuntur ex renis
bstantia, carne tamen duriores
inusque, coloratæ, acutæ, & glandulis
arvulis simillimæ sunt. Ureterum ex-
emitates subeunt; & instar operculi
os superinducunt, ex quibus tanquam
ibulis humor serosus bile tinctus, in
avitatem communem (quæ Pelvis di-
tur) percolatur, & sic per ureteres
esicæ transmittitur. Pisi magnitudi-
em referunt. Numero denæ haben-
ır, quarum varietas ad aquæ per-
olationem multum conducit. An-
usta habent foramina, quà urina
l ureteres purius & absque ullâ san-
guinis

guinis mixturá pertranſeat. Magn
in Renibus duodecim carunculæ cu
totidem tubulis obſervatæ ſunt.

Interna equidem renis ſtructu
mirabilis eſt, ad quam melius ſpectan
dam in Cavâ artificioſe ſecandus eſt
quâ quidem ſectione ſubſtantia urete
ris dilata ſe præbet aſpectabilem, qu
format Pelvim, in quem, ex ſuperio
parte tanquam à tecto, humor ſeroſu
per carunculas prædictas guttatim d
pluit.

Omne vaſorum genus ad renes in
mittitur. Primò venæ quæ à cavá pr
cedunt, quarum una adipoſa eſt, ſup
riùs deſcripta, eſtque duplex; dext
quæ rariùs à trunco, at ab emulgent
ſiniſtra quæ à cavá provenit; & hæ t
nicam externam pinguedine tingun
Multis potiuntur ramis, quorum un
ad capſulas atrabilarias tendit, qu
ingreſſus conſumitur.

Altera Emulgens eſt, utrinque un
ex trunco cavæ perampla, non ad c
pioſam nutrimenti ſuppeditationem
ſed ob expeditum ſeri tranſitum;

Ren

Renis cavo, interdum gemina, quandoque triplex inſeritur. Rami hi breves ſunt quorum ſiniſter duplicem dextri longitudinem refert, & dextri inſertio multoties altior videtur. In hiſce emulgentibus quædam reperiuntur valvulæ, quæ ſeri in cavam refluxum impediant. Hic etiam ramus Azygi unicus, aliquando plurimi uniuntur, ut conſenſus inter renes & thoracem confirmetur.

Arterias habent renes à trunco Aortæ, quæ Emulgentes dicuntur. Peramplæ ſunt, ut magnam ſeri portionem arteriis fluentem meliùs attrahant, & calorem iis indulgeant, qui ſeroſo hoc excremento facile extingueretur. Hæ inter venam & ureterem collocantur, ut motu ſuo ſeroſum in renes ſanguinem intrudant, & ſeri jam colati deſcenſum, accelerent.

Nervos accipiunt à ramo ſexti paris ſtomachico, qui ad vertebrarum lumborum radices deſcendunt, & in propriam renum tunicam ſeſe diffundunt; unde ventriculi renumq; conſenſus.

Paucæ etiam Nervorum propagi[...] circa originem arteriarum mesente[...] prodeunt, quarum pars una ad capsu[...] atrabilarias excurrit; Altera verò c[...] arteriis emulgentibus cavitatem [...]num ingreditur, & per substantiam [...]am dispergitur. Hinc sensus iste exc[...] situs.

Usus renum est sanguinem à maj[...] humoris serosi & biliosi parte, depur[...]re, necesse enim est aliquam ejus po[...]onem sanguinem alimentarium, ad p[...]tes solidas, comitari, ut instar vehi[...] inserviat, ne aliter densitate nimiâ [...]senderet.

CAP[...]

CAPUT XXIV.

De Vreteribus.

Vreteres ſunt nervoſi canaliculi, ad urinam renibus ſegregatam
ecipiendam, & ad veſicam eam dedu-
endam, deſtinati. Numerum frequen-
er obtinent binarium, utrinq; alterum,
ui muſculis pſois incumbentes, &
arum inclinantes, nonnihil oblique
ſtar literæ ſ, inter duas peritonæi tu-
icas cui anne&tuntur, deſcendunt, &
c veſicæ conjunguntur. Aliquando
o, tres, vel plures rami ex rene pro-
dunt, ante inſertionem tamen in u-
m coeunt. Egreſſus eorum eſt qui-
m peramplus & longæ inſtar veſicu-
apparet, quæ interdum calculis ad-
pletur.

Figuram habent teretem, palmum
ngam, ſtramen latam. In calculo-
ad magnitudinem tenuis inteſti-
extenduntur, in quod calculus
cendit, & aliquoties recurrit.

 In

In mulieribus lati ſunt, recti & brevı
unde dolore hominum minori calcul
ejiciunt.

Eorum ſubſtantia eſt propriè al
exſanguis, denſa, & nervoſa, quà fir
ores evadunt.

Tunica eorum cum fibris obliq
vulgò traditur unica, in ſectione ve
fibræ apparent rectæ, & ſic compa
ac ſi unam propriam conſtituerent
ȧicam.

Subſtantiæ veſicæ interiori adſi
lant, cui continuantur, à quâ (quam
à re ibus ſeparabiles) nequeunt ſepa
ri. Aliqui igitur à veſica originem
lunt, cujus poſticæ & infimæ Sedi
longè a collo affiguntur, ubi inter
as veſicæ tunicas ad unius digiti, al
terutris verò ad digitorum duorum
titudinem, excurrunt, & ſic inſerti
obliquà veſicæ cavitatem penetra
quæ quidem inſertio urinæ in rene
fluxum impedit.

Venas & arterias exiles à vicinis
tibus obtinent: Nervos verò minut
plexu nervorum ſexti paris coſta

quem

quemadmodum & a lumbis. Hinc sensus eorum exquisitus, calculo, vel insidente, vel transeunte.

Præterea connexis lumborum musculis supra quos à renibus ad vesicam procurrunt, nihil impedit quin calculus per ureteres in vesicam dilabens, æqualem femori (ac in rene) stupefactionem creet.

Usus est serum, tanquam per canales, ad vesicam transmittere, quod illic urina appellatur.

CAPUT XXV.

De Vesica Urinaria.

VEsica Urinaria est pars infimi ventris organica, quæ susceptum à renibus serum conservat, & tandem vel onere vel acrimoniâ molestum expellit. In hypogastrio locatur, ubi inter duas peritonæi tunicas fluctuat eâ in cavitate quæ ab ossibus sacri, coxarum & pubis perficitur.

Pars ejus superior, fundus, per Urachum

cum duasq; arterias umbilicales um-
bilico connectitur, ne in progressu
cervici incumbat & excretionem im-
pediat. Pars inferior, cervix, in viris
intestino recto, glandulisq; prostatis,
in fœminis, vaginæ uteri & ossibus pu-
bis, alligatur.

Figura oblonga est & pyri instar
nonnihil rotunda. Unicam habet ca-
vitatem, in quâ urina, arenula, & cal-
culi, multoties continentur. Cavitas
hæc decrescens, in cervice angustâ de-
finit, quæ sphinctere, & constringente
& occludente armatur, nè urina in-
voluntariè excernatur.

Substantia est partim carnosa præ-
sertim in cervice, & partim membra-
nea, ob firmitudinem, aptam exten-
sionem (quá urina retinetur donec
idoneis temporibus evacuetur) & ad
sequentem corrugationem. Maxima
in extensione vesica nullam præbet
urinam, quia fibras suas contrahere
non potest.

Triplicem habet membranam, unam
communem, duasq; proprias, exter-
nam

nam à peritonæo validam ac densam circa quam externè pinguedo abundit. Tunicæ duæ propriæ conjunctæ, si coarctentur, densiores, si autem distendentur, tenuiores evadunt, Harum anterior pellucida est, alba, tenuis, nervosa, sensus exquisiti, ad fundum lubrica, & lævis, humoreq; mucoso obducta.

Fibris omne genus arctè intertexitur, rectis, obliquis, & transversis, quæ attractioni, retentioni, expulsioniq; inserviunt. Tunica hæc (quæ si parùm sufflata, facilè separabilis) ad fundum, rugis plena, ac mucosa est, ne ex acrimonia urinæ lædatur, media densior est, & fibris carnosis (non rubris, ut musculorum, sed nonnihil albis, ut ventriculi & intestinorum) aspergitur.

Tria habet foramina, duo juxta cervicem, quâ intrant ureteres, tertium in cervice, quod os pubis, & substantiam penis subeuns, communem istum canalem, constituit.

In viris venas & arterias ab hy-

pogastricis obtinet, in fœminis verò
vasis ad uteri collum advenientibu
Nervorum unum à sexto pari, alterum
a spinalis medullâ accipit.

Usus est urinam accipere, quæ gra-
datim à renibus percolatur, & ab ure-
teribus devehitur, etiamq; per con-
strictionem meatus ad opportunum
excretionis tempus, eam retinere. Et
hæc de partibus nutritivis, proximo
sequuntur generativæ.

CAPUT XXVI.

De Vasis semen præparantibus.

VAsa præparantia a Galeno παραστατ-
ὑαστικα dicta, sunt venæ duæ, toti-
demq; arteriæ. *V*enarum dextra ori-
tur à trunco cavæ ad partem anterio-
rem paulò infra emulgentis initium, ut
puriorem sanguinem & magis conco-
ctum præbeat, Sinistra, cavæ ramum
aliquando conjunctum habens, ab infe-
riori emulgentis sinistræ parte exori-
tur, ideoq; sanguis ab ea devectus, est

sper-

spermaticæ dextræ magis serosus est.

Arteriæ venis ampliores, ex aortæ medio cum puriori sanguine, ac spiritu oriuntur. Spermatica dextra truncum cavæ supergrediens cursu obliquo ad venam transit seminariam. Sinistra venam lateris sui arctissimè comitatur, cujus defectum vena sinistra duplici compensat magnitudine. Arteriæ utræq; rarò deficiunt. Tunc enim sequitur sterilitas, quia spiritus vitales non effluunt.

Vena dextra cum arteriâ, & sinistra cum suâ paulatim divisâ, peritonæo incumbunt, & descendentes, annectuntur fibrosis ligamentis, & supra ureterem obliquè obductæ, multiplici suo plexu ad introitum productionis, corpus pyramidale dictum efformant, quoniam ex angusto principio in latiorem veluti basin se explicat. Quo facto, duas formant insertiones (hordei grano distantes) in albugineam, & sic orificiis variis in testis substantiam ubi desinunt.

Præterea observatum est, quod vena

spermatica sanguinem usque ad album gineam devehit, sed ab arteriâ in medio productionis incipit albescere: Ita ut arteriæ semini materiam, & venæ testibus tunicisq; nutrimentum, qui in bus dispergunter, administrare videantur.

Vasa hæc generationis præparantia in fœminis breviora sunt, Eorum autem brevitas multiplicibus compensatur flexibus ad meliorem seminis concoctionem. Nec ad testes (ut in viris) totaliter adeunt, at in mediâ viâ dividuntur, ita ut pars una ad testes, altera ad uteri fundum transeat.

CAPUT

CAPUT XXVII.

De Epididymidibus.

EPididymides ſunt corpora glandu-loſa, exigua & albicantia, à pyra-midalibus per continuationem exorta, communiq; vaſorum ſpermaticorum tunicá obvoluta.

Siti ſunt extra abdomen in ſcroto ſupra teſtes, quibus naturâ uſuq; aſſi-milantur. Eorum capiti & fundo al-ligantur, at in medio disjunguntur, ita ut extremitas una Præparantia va-ſa recipiat, (non autem in capite teſtis ut Aliqui volunt, illorum enim inſer-tio in corpore ejus apparet) altera verò emittat.

Exuberantia hæc in libidinoſis te-ſtium referunt magnitudinem. Super-ficies membranea eſt atque nervoſa, intus verò ſpongioſa, ac ſi multis parvulis conſiſterent glandulis.

Uſus eorum eſt ſangnini in vaſis præparantibus, & pyramidalium ca-

preolis

preolis, nonnihil alteranti, seminis rudimentum exhibere, & ad testes supremæ perfectionis causa transferre.

Epididymidibus conjuncti sunt parastatæ variciformes, corpora nervosa, duriuscula, varicum, instar ad meliorem seminis elaborationem inflexa. Ab his quicquid vasorum in abdomen subvehitur, & ad vesicam reflectitur „ deferentium nomen agnoscit.

Circa mulierum testiculos nec Epididymides nec parastatæ variciformes inveniuntur; quia semen muliebre digestione tàm exquisitâ non indiget.

CAPUT

CAPUT XXVIII.

De Testibus.

TEstes seu Testiculi sunt corpora mollia, alba ac glandulosa, ad penis radicem sita, seminis & receptioni & perfectioni, per virtutem substantiæ, suæ communicabilem, destinata.

Figurâ propemodum ovales sunt tum securitatis, tum etiam capacitatis gratiâ. Eorum magnitudo ab aliquibus ovi columbini vel Gallinulæ moli comparatur; Maximi pejores sunt, utpotè cerebrum infirmius indicantes, Laxiores colorem debilem, necnon aliqualem morbum arguunt.

Propendent in viris extra abdomen, ut in Venerem minori ferantur impetu, & ductus longitudine materia seminalis melius perficiatur, cui testes fœcunditatem aspirant. Quomodo corpus calefaciunt in castratis apparet, quorum crasis, habitus, & mores (ob magnum superiorum partium præsertim

sertim cordis consensum, cùm hisce generativis) omnino alterantur. Eo rum verò calor respectu dextri lateris vel sinistri non est disputandus, cùm arteriæ utræq; semen deferentes ab A ortâ procedant.

Quamvis parenchyma testium co specificam proprietatem sit causa se minis efficiens, nihilominus seme non perficitur in ullâ cavitate, sed i vasis parvulis illic compactis, pertenu que tunicâ obvolutis.

Membranæ quinque testes invo vunt, duæ communes, tres propri Prima communis membrana ὄσχεο vel scrotum appellata, mollis est, ac ru gosa, adipeq; destituta, quia nihil ole si è testium alimento restat; è cuticu & cute formatur, lineáq; intermed tanquam suturâ dividitur. Secun Dartos dicta, valdè tenuis est, quam à pannicula carnosa producta; Cu hæc arctè connectitur, & cum ea co rugatur.

Prima membrana propria dicitur lytroides, id est, vaginalis à peritom

p

productione exorta. Secunda (carnoſis fibris donata) Erythroides rubra vocatur. Ultima albuginea eſt, craſſa & valida, quæ ex tunica vaſorum ſpermaticorum orta, teſtis ſubſtantiam immediatè involvit, ad meliorem mollis ſuæ, laxæq; medullæ obfirmationem, quæ Cerebri inſtar cum gyris apparet.

Teſtes præterea muſculos ſuſcipiunt exiles (utrinq; ſcilicet unum) qui ab officio Cremaſteres, ſive Suſpenſores dicuntur. Ex obliquis proveniunt aſcendentibus, & ſic intra vaſa, ad caput teſtium decurrunt. Hiſce in muſculis pendent teſtes, ne vaſa ſpermatica onerarent. Et in coitu eos ſurſum trahunt, quo ex canali ſeminaria contracta, ſemen citiùs ac faciliùs effluat.

Venas & arterias obtinent exiles à ſpermaticis, in eos elegantiſſimè diſperſas: Nervulos à ramo ſexti paris interno, & à viceſimo primo pari ſpinalis medullæ.

Uſus eſt virtute ſua innata, formam, colorem, vim, & calorem ſemini

ni prolificam communicare, quod spiri-
tu sufficienter impraegnatum generati-
vo, in vasa deferentia transmittunt qu[...]
postea ad vesiculas seminarias illud d[...]
portant.

Prima haec generationis instrumen-
ta (ob excellentiam, cordi similia) [...]
foeminis unicam tantummodo haben[...]
membranam sese obtegentem, qu[...] p[...]
secreto & securo loco contenta, plur[...]
bus non indigeant. Minora etiam, quà[...]
in viris, sunt etsi humiditatis sperma-
ticae pleniora; nec eorum substanti[...]
adeò compacta sit, cùm semen imper-
fectius ingenerare, ordinentur.

CAPUT XXIX.

De Vasis semen deferentibus.

A Parastatis proveniunt vasa defe-
rentia, sic dicta, quia semen à testi-
bus corporibusq; varicosis ad vesicu-
las seminarias & prostatas deferunt.

Eorum substantia nervosa est, alb[...]
ac solida. Figuram habent teretem &
longam: Cavitatem obscuram (nis[...]
i[...]

in Gonorrhæâ diu laborantibus) cum semen ratione spirituum facilè pertranseat.

Situs eorum est partim extra abdomen, & partim intra. Nam sursum feruntur per productiones peritonæi supra os pubis (sed in transitu suo vasis nectuntur præparantibus) unde deorsum reflexa, deferunt præparantia, ut super ureteres, & sub parte posteriori vesicæ ad collum ejus itinerentur, ubi utrinq; dilata vesiculas seminarias efficiunt. Postquam hæ cellulæ formantur, vasa hæc simul occurrunt, constituuntq; ista seminis receptacula quæ dicuntur Prostatæ, in quos consumuntur.

Reverâ (secundum Anatomicos) Triplex materia seminalis est, una purissima, quæ generatur & conservatur in testiculis: Altera superflua & excrementitia, utilis tamen ad formationem fœtus, quæ à testibus ad vesiculas seminarias truditur, ubi ad opportunum ejectionis tempus asservatur. Tertia materia (quæ ab

ab aliquibus à Prostatis, aliis verò vesiculis putatur effluere) oleaginosa est, quæ sensim extillando urethram humectat, nè urinâ vel semine lædatur.

Usus deferentium est, semen deportare, quod elaboratur in parastatis, & perficitur in testiculis, ad prostatas; ubi vas dextrum sinistro conjungitur, ut semen utriusq; testis simul deferatur, & sic in uterum per genitale membrum ejiciatur. Meatus hi seminales etsi in fœminis breviores, magis verò rugosi & flexibus pleniores inveniuntur.

CAPUT

CAPUT XXX.

De Prostatis.

POst vasa deferentia sequuntur ejaculatoria seu Prostatæ glandulosi. Corpora sunt duo carnosa firmiter unita, membranâq; densâ ac validâ succincta, ne raritate semen elabatur. Tunica hæc poris impletur obscuris, qui compressi apparent; iis enim materia seminalis granorum instar extruditur (sicuti Hydrargyrum per corium in eo deligatum atq; compressum transire vidimus) Hinc etiam in coitu magna sequitur voluptas, quia sensus membranæ exquisitus leni dulciq; transeuntis seminis acrimoniâ titillatur.

Hæ Glandulæ (in fœminis ob tenuitatem seminis non adeò conspicuæ) ad collum vesicæ locantur, penisq; radicem, ubi deferentia unita ductum communem constituunt.

Substantia eorum spongiosa est, nihilominus tamen duriuscula, & cæteris

cæteris glandulis albidior. Ampliores etiam hæ ſunt (quandoq; juglandium inſtar formâ & magnitudine) quia ſeminе fœtus procreationi multiplic[illegible] ſufficiente imbuuntur.

In Proſtatis Sedes eſt Gonorrhœa virulentæ: quâ intempeſtivè ſuppreſſâ, virulentia toti corpori communicatur, vel ad teſtes refluit, ibiq; tumorem efficit.

Uſus eorum eſt ſemen recipere, & ad coitus futuros retinere, eiq; perfectionem ultimam conferre, quoniam in his craſſius albidiuſq; apparet. Ejam ſemen ob copiam vel qualitatem moleſtans, in urethram ſeu canalem virilis membri communem, ejiciunt.

CAPUT

CAPUT XXXI.

De Pene.

PEnis ſic dictus à pendendo, eſt pars organica, prælonga omnimodèq; (niſi in Glande) fiſtuloſa, Semen in Cavitatem uteri intimam projicere ordinata.

Conſtat communiter cute, & membranâ carnoſa; nullâ tamen interfuſâ pinguedine, nè membri motus retardetur; & ſenſus voluptatis in coitu obtundatur.

Propriè verò conſtruitur è duobus corporibus nervoſis, urethrâ & glande.

Duo Corpora nervoſa, utrinq; unum, maximam penis partem conſtituunt. Subſtantia eorum eſt duplex, prima exterior, quæ denſa, dura & nervoſa; altera interior fungoſa, nigricans & atro ſanguine reſperſa, ut in coitu ſe extendere & flacceſcere poſſit; venas & arterias perplurimas obtinet, ut calore & ſpiritu repleatur. Hæc corpora infra in perinæo disjuncta, ex interioribus oſſium coxendicis partibus oriuntur,

tanquam

tanquam à ſtabili fundamento, & in progreſſu ſuo urethram habent interjectam: Ad os pubis conjuncta, corpus pendulum conſtituunt glande terminatum.

Prædicta etiam corpora moventur duobus muſculis, quorum uſus eſt erigere, flectere, & ſuſtinere in congreſſu: valde breves ſunt at craſſi & robuſti à nervoſo coxendicis principio deducti.

Urethra (quæ Anatomicis quibuſdam eſt ſubſtantia veſicæ ad extremitatem penis extenſa) duabus componitur membranis; quarum interna tenuior, ſenſuſq; exquiſiti. Externa denſior eſt, fibriſque tranſverſis, motus, roboriſque gratia, inſtructa. In hujus canalis principio, caruncula inſtar valvulæ ſe offert carnoſa, quæ vel à Cathetere diſrupta, vel acrioris fluxu humoris eroſa, incurabilem producit Gonorrhæam.

Urethra duos obtinet muſculos, longiores quidem ſed graciliores, à ſphinctere inteſtini recti exortos, quorum uſus eſt inferiorem cana-

lis partem dilatare in mictione & coitu, & prostatas comprimere. Ad latera feruntur urinarii ductus, & sic in medio insertionem faciunt.

Summitas penis dicitur Glans, quæ substantiam habet carnosam, mollem ac spongiosam, undique membranâ tenui obvolutam. Ad Glandis radicem ubi cum nervosis corporibus jungitur, Cavernula apparet, in quâ aliquando humor erodens collectus magnum (ut in gonorrhæâ virulentâ) efficit dolorem. Aliud etiam habet integumentum è cutis duplicaturâ confectum, quod vocatur Præputium à putando (à Judæis enim & Mahometanis religionis causâ resecatur, undè Apellæ & recutiti audiunt. Hi igitur tantam fœminis in congressu voluptatem præbere non possunt, nam in coitu sursum & deorsum movetur præputiũ, ut hac in attritione majorem calorem acquirat, & voluptatem fœmineam adaugeat, ideoq; mulieres societate Christianorum carnali magis delectantur) et alligatur glandi per vinculum, quod Frænu-

Frænulum appellant: Extenditur i-
feriori parte usq; ad glandis orificiu
in juvenibus, qui cum arcta virg
Venerem non exercuerunt.

Vasa insignia peni communicant
venæ & arteriæ ab hypogastricis
pudendis; quarum hæ cuti extern
illæ corporibus nervosis distribuun-
tur. Nervi quos recipit (tam externi
cutanei, quam interni,) à medulla o
sis sacri proveniunt.

Finis Sectionis Primæ.

